

NA 19'99

Het idee voor bovenstaande titel deed ik op tijdens het internationale congres 'Fit for the Future'. Zo'n 200 mensen, allemaal actief op het vlak van creativiteit en innovatie, konden een keuze maken uit tientallen 19'99-sessies. Dat wil zeggen: een presentatie van 19 minuten, waarvoor eerst een wervende tekst van 99 woorden moest worden ingeleverd. 19'99. Een prachtvondst! Het prikkelde mij direkt: Wat zou ik in zo'n gezelschap willen zeggen? Zo kwam ik op deze 99 woorden.

EUROPEAN
ASSOCIATION
OF CREATIVITY
AND
INNOVATION

Einstein has no sons

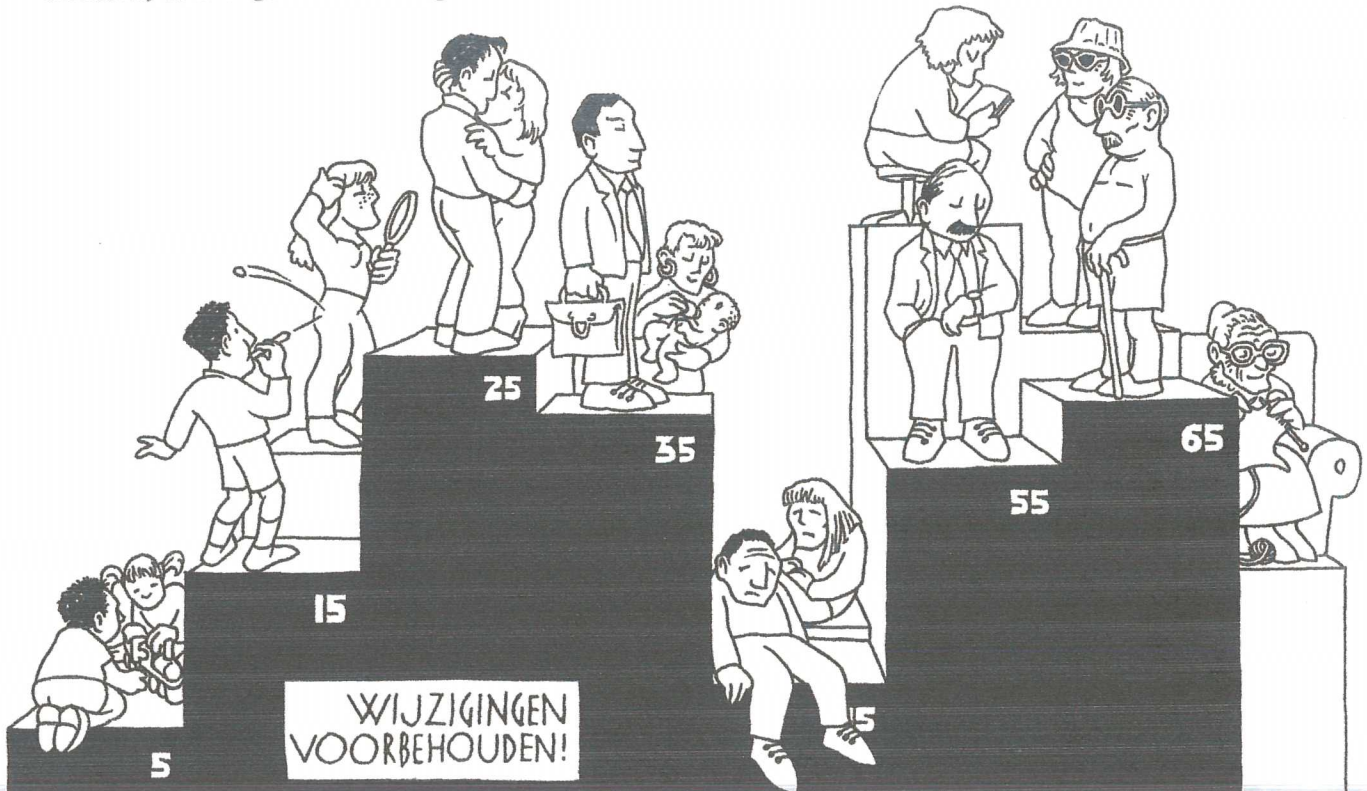
What the world needs are men and women who invest themselves twice.

First in hearing and then pursuing their personal destiny in life. To enhance this, success needs to be redefined. For destiny in life means at the least: contributing with your talents. Like an Einstein did. But nobody should aim at equalling or even surpassing him.

Secondly - and even more important - invest in enabling a younger generation to do the same.

For that we have to explore and exercise new ways for equal conversation. In this regard even Einstein should have been a learner.

Op 13 december mocht ik m'n verhaal twee keer afsteken. 'n Ontzettend leuke ervaring, vooral ook door de vele nagesprekken. Die presentatie was trouwens ook het persoonlijke programma, waar ik me in 2000 voor hoop in te zetten. Vandaar dat ik nu probeer iets van die 19 minuten dichterbij te brengen. Laat ik beginnen met deze illustratie.

Wijzigingen voorbehouden, zo noemt Niels Bongers zijn tekening van de levensloop. Dat klikt bij me, want meestal zie je een keurig-symmetrische levenstrap. Opklimmend tot 45 jaar en na dat hoogtepunt begint onvermijdelijk de afdaling. Dat is de standaard. Maar het kan anders lopen. Dat ontdek je als je in een ontmoeting oog krijgt voor de *persoonlijke* levensweg van de ander.

Albert Einstein vroeg zich af: "Zijn we met z'n allen slachtoffer van een kosmisch ongeluk of is er een groots ontwerp?" Hij geloofde dat laatste. Als wetenschapper bleef hij ervan overtuigd dat in alle gevarieerdheid van het leven en achter de ogenschijnlijke chaos een latente orde schuilgaat. "Men ervaart, om zo te zeggen, dat God de verbanden in de natuur niet op een andere wijze had kunnen regelen dan op de manier die in de werkelijkheid bestaat."

Ik geloof ook in een groots ontwerp. De mens heeft een bestemming in het leven. Daarbij denk ik aan de van oorsprong godsdienstige betekenis. 'Bestemming' gaf aan dat iets door 'de Stem' was aangeduid. In de loop van de tijd is het woord gesecculariseerd en in de huidige psychologie krijgt het een lading die bijna haaks staat op wat het vanouds wilde zeggen, namelijk: zelfbepaling. Maar wie in die termen denkt is teveel gevangen in het najagen van eigen doelen. Doelen bereiken is beperkter dan aan je bestemming beantwoorden. Herman Andriessen bracht het mooi onder woorden: "Bestemming zegt mij dat ik mij als geroepen ervaar tot iets dat groter is dan mijzelf en dat de dingen van nu en van deze wereld te boven gaat; dat mij ook een ruimte opent waar ik zelf een eigen plaats, een eigen opdracht heb waar God mij op aanspreekt, omdat Hij mij daartoe roept en mij er toch niet toe dwingt."

Een doel stel je. Bestemming ontvang je. En dat houdt tenminste in: leren luisteren naar de Stem. Ik denk dat we elkaar daarbij behulpzaam kunnen zijn. In elk geval wil ik me daar nog veel meer aan geven. Soms, in een gesprek, ervaart de ander dat hij een goede klankbodem bij je vindt en zo zijn eigen levensweg beter verstaat. Ik merk dat dit alleen gebeuren kan als ik diep van binnen beseft, dat ik in de ontmoeting met de ander in aanraking kom met een wezen dat niet tot mezelf te herleiden is. In plaats van reageren met negeren, gebruiken, overreden enz. - de ander wordt dan een ding en de relatie enkel instrumenteel - kun je je ook laten verrassen door die onherleidbare andersheid van de ander. Dan is er sprake van écht ontmoeten en ontstaat ruimte om samen te kunnen luisteren.

Vlak voor Sinterklaas trok ik een uur op met 12 jongeren, variërend tussen de 11 en 14 jaar. Als eerste legde ik een doosje op tafel met 8 puzzelstukjes. Marieke had de geinige wereldbol natuurlijk in een mum van tijd gelegd. De aandacht was getrokken, dus kon ik met m'n vraag komen. "Wat zou jij alle mensen, over de hele wereld, kado willen doen?" In duo's werd er druk gepraat. Wat gunnen we iedereen? In het gesprek daarna vatten we de 6 lijstjes samen tot een gemeenschappelijke top 3. Liefde. Vrede. Goede gezondheid.

'Was Einstein hier maar bij geweest...' heb ik daarna vaak gedacht. Hij had wat

van deze jonge mensen kunnen leren! Want helaas, op privé-terrein liet deze geniale geleerde vele stekken vallen. Zijn jongste zoon Eduard kreeg na de echtscheiding van zijn ouders psychische problemen die hij nooit te boven kwam. Jarenlang was hij opgenomen, maar nooit bezocht zijn vader hem. Hans Albert, de oudste zoon, trok zich het lot van zijn moeder en broer aan en zat vol wrok over zijn vader. Toen hij eens moest opgeven wie zijn vader was werd hij niet geloofd. "Onmogelijk, Einstein heeft geen zoons" kreeg hij van de ambtenaar te horen. Het tragische is dat zijn vader leefde alsof dit de waarheid was.

Toen ik dit las was ik geschokt. Dat er van alles en nog wat mis kan gaan in de verhouding tussen ouders en kinderen weet ik maar al te goed. Zowel privé als door mijn werk voor *Koers voor ouders*. Einsteins tekort spoort me des te meer aan om collega-vaders te wijzen op hún aandeel in de omgang met hun kinderen. Want beiden, vader en kind, zijn daarmee gebaat. Dat geloof ik.